

van de zoogenaamde slaapziekte o. m. aan de folia jaborandi of het daarin bevatte pilocarpine. De toediening hiervan geeft flinken speekselvloed en met het speeksel zou het virus het lichaam verlaten. Die speekselafscheiding zou dus heilzaam zijn. NETTER kwam tot deze behandelingswijze op grond van de volgende overwegingen :

Bij vele gevallen van encephalitis lethargica vond hij een duidelijke zwelling der parotiden, bij een nog grooter aantal overvloedigen speekselvloed. Nu vond hij bij de hondsdolheid, met haar dikwijls virulent speeksel, ook vaak gezwollen speekselklieren. Bij parotitis is deze zwelling het hoofdverschijnsel der ziekte. Bij de poliomyelitis is het virus aangetoond kunnen worden in het product der speekselklieren. Bij de drie laatstgenoemde ziekten vertoont het virus een bijzondere affiniteit voor de cellen der nerveuse centra. Ook bij de encephalitis lethargica is dezelfde affiniteit op te merken. Deze vier ziekten zijn dus in dit opzicht naverwant. Bij de hondsdolheid vindt men het virus niet alleen in het ruggemerg en in de intervertebraal gangliën, maar ook, zooals MANOUELIAN aantoonde, in de zenuwcellen der speekselklieren. Hetzelfde geldt voor de poliomyelitis. Zoo zou verklaard zijn het aangetast zijn der speekselklieren bij al deze ziekten, met haar specifieke affiniteit voor de zenuwcentra, ook bij de parotitis, hoewel hierbij geen speekselvloed bestaat.

Zet men nu de speekselafscheiding aan, dan krijgt het virus gelegenheid langs dezen weg het lichaam te verlaten, iets dergelijks als de kwikbehandeling bij lues en de door haar veroorzaakte vermeerderde speekselvloed.

Het bovenstaande zou kunnen verklaren, waarom pilocarpine een uitmuntend middel is bij de epidemische hikziekte, doch duister blijft dan nog altijd, waarom het alkaloïde uit de folia jaborandi door prof. PEL moest worden aanbevolen als „specificum” tegen den hik, want als ik mij nog goed herinner uit den studententijd, bestaan er nog andere oorzaken voor hik, dan alleen encephalitis.

Nieuwpoort (Z. H.), 24 April 1921.

H. SCHOLS.

DE ARTSENCURSUS IN ZEELAND.

Naar aanleiding van het antwoord van collega SCHAGEN VAN SOELEN, wilde ik nog gaarne het volgende mededeelen. Daar ik mijn praktijk moeilijk een week door naburige collega's kan laten waarnemen, moest ik, om den cursus te kunnen volgen, mij tijdig van een plaatsvervanger voorzien. Daarom vroeg ik eerst inlichtingen aan collega SCHAGEN VAN SOELEN. Op dit schrijven antwoordde zij mij — van roosters wist ik niets af —, dat mij een rooster zou toegezonden worden, echter niet, dat mijn schrijven om aan den cursus te kunnen deelnemen, te vaag dit verlangen kenbaar maakte. Ik hoorde niets meer, alleen uit de courant vernam ik, dat de cursus begonnen was. Ik vroeg daarop aan collega SCHAGEN VAN SOELEN, wat de reden was, dat ik geen rooster had ontvangen, waarop zij mij mededeelde: „Het spijt mij zeer, dat gij geen rooster hebt ontvangen. Dat berust dan op een misverstand. Met collega DE KONING te Vlissingen was ik n.l. overeengekomen, dat ik hem een aantal roosters zou toezenden ter verspreiding in Zeeland. Dit heb ik ook gedaan. De collegae op Tholen en Schouwen schijnen echter geen roosters te hebben ontvangen, wat wel jammer is enz.” Had collega SCHAGEN VAN SOELEN mij als reden, dat ik niet aan den cursus kon deelnemen, terstond opgegeven, wat zij vandaag mededeelde op mijn ingezonden stuk, dan had dit ingezonden stuk achterwege kunnen blijven. Ik houd echter vol, dat het een kleine moeite was geweest, mij even te melden, dat ik niet aan den cursus kon deelnemen; de twee verschillende antwoorden zijn voor mij een bewijs, dat er toch iets aan de voorbereiding heeft gehaperd. Ik hoop en vertrouw den volgenden keer beter.

Brouwershaven. 30 April 1921.

W. H. ITTMANN.